
Andrea Průchová Hrůzová: Obrazy jsou výsledkem kultury

Andrea Průchová Hrůzová absolvovala na [Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy](#) **bakalářský studijní program [Studium humanitní vzdělanosti](#)** a poté **navazující magisterský program [Elektronická kultura a sémiotika](#)**. Je teoretičkou vizuální kultury, badatelkou a pedagožkou. Vyučuje na [Univerzitě Karlově, Prague College a Scholastice](#). Založila a vede [Platformu pro studium vizuální kultury \[Fresh Eye\]\(#\)](#).

Na FHS jste absolvovala bakalářský obor Studium humanitní vzdělanosti. Byla to Vaše první volba? Proč právě FHS?

FHS byla moje první, ale nouzová volba, pokud mám být upřímná. Šla jsem na vysokou školu z gymnázia a nedokázala se pořádně informovat o jednotlivých oborech, třeba na Filozofické fakultě. Z mé nevědomosti se ale stala velká výhoda. Dlouho jsem nevěděla, jakému oboru se výhradně věnovat, což pomyslně trvá dodneška. Dnes dělám výzkumy a práci, které kombinují více oborů dohromady. A to je výhoda všeobecné humanitní vzdělanosti.

Bylo něco, co Vás na FHS překvapilo?

Nejvíc mě překvapil svobodný přístup ke vzdělávání, který se mi strašně líbil. Když jsem pak začala jezdit studovat do zahraničí, pochopila jsem, že se jedná o přirozený přístup. Lidem se důvěřuje v tom, že když vstoupí na vysokou školu, jsou o sobě schopní rozhodovat. Na FHS nedostanete přesný studijní plán jednoho oboru, ale máte svobodnou volbu si plán tvořit. Musíte projít milníky, jakými jsou základní zkoušky, což dává smysl. Jedná se vlastně o práci na růstu sebe sama.

Když přebíháte z hodiny na hodinu z různé oblasti do jiné, pamatuji si, že bylo těžké vytvořit si okruh kamarádů, se kterými se setkáváte. To nemusí vyhovovat každému. Někdo se zase utopí v zodpovědnosti a v možnosti volby. Utopí se v ní proto, že české vzdělávání na tohle není zvyklé. Naopak by se ale takový přístup měl podporovat. Sami o sobě jsme schopní a kompetentní rozhodovat. Ze středních škol na to ale studenti nejsou připravení. Každý jsme se proto s nastalou liberální situací popasovali trochu jinak. Mně seděla a začala jsem cítit, že jsem na správném místě. Ve finále

jsem se zaměřila na filosofický a kreativní modul a propojovala jsem je. K tomu jsem si odsakovala i do jiných modulů, rok a půl jsem třeba chodila na semináře z muzikologie.

Je něco, s čím jste měla při studiu problém? Krom zkoušek to může být i skloubení práce a studia.

První ročník byl určitě náročný v tom se zorientovat v pravidlech a nabídce studia. Jeden večer jsem si ale přečetla celý školní řád a díky tomu jsem pochopila, jak je všechno nastavené. Někdo to někde jistě říkal, ale v tom množství informací jsem byla ztracená. Co se týče práce, naopak bylo snadné poskládat si rozvrh tak, abych mohla pracovat. V době studia jsem učila přípravné kurzy na vysokou školu po večerech a o víkendech. To jsem naopak viděla jako pozitivní. Těžké pro mě bylo složit dvě zkoušky, tu z ekonomie a historie. Dnes se ale ve své práci věnuji vizuální historii a způsob, kterým se na FHS učí historie, je pro mě důležitý. Mluví se o paměťových studích, o dějinách mentalit. Tehdy to bylo pro mě jen těžké pochopit v návaznosti na středoškolské pojetí dějepisu.

Mohla byste jmenovat vyučujícího, na kterého máte nejsilnější vzpomínky? Nebo na předmět?

Je to možná trochu legrační, ale je to současná děkanka [Marie Pětová](#). V roli děkanky jsem ji ale nezažila. Povinně jsme si museli na bakalářském stupni zapsat prolegomena z filosofie. Tehdy předmět vyučovalo mnoho mužů, jak to bývá asi na většině škol, kde se učí filosofie. Já chtěla chodit k ženě, a tak jsem se k paní děkance zapsala. Bavily mě její hodiny. Zaujal mě způsob hlubokého přemýšlení, čtení, práce s textem. Byl to úplně jiný způsob koncentrace na myšlenku a myšlení. Byl to trénink, který je pro mě dodnes strašně důležitý. Psala jsem pod jejím vedením i bakalářskou práci. Věnovala jsem se díky inspiraci její osobou filosofickému modulu. Navštěvovala jsem mnoho přednášek, které jsou pro mě dodnes důležité. Jedná se o způsob práce, který je zakořeněný v základu mého přemýšlení a pracovní činnosti, a jsem za to vděčná. Vzpomínám také na [Taťánu Petříčkovou](#), se kterou jsem měla hodiny, které se věnovaly čtení filosofie a estetiky. Tyto dvě ženské postavy pro mě byly důležité. Byly to ženy se silným názorem a dobré pedagožky.

Na FHS jste také absolvovala navazující magisterský obor Elektronická kultura a sémiotika. Neuvažovala jste o změně školy?

Když jsem šla na magisterský obor, rozhodla jsem si dané dobře rozmyslet. Již ve druhém ročníku jsem se začala zajímat o to, co je možné studovat. Tento obor jsem si tedy vyhlédla předem. Zdálo se mi nejjednodušší zůstat na fakultě, kde znám systém, logistiku a infrastrukturu. Když jsem se rozhlížela po navazujících oborech, zaujala mě sémiotika a elektronická kultura. Zdála se být hodně aktuálním polem. Mluvílo se o porozumění způsobu komunikace, jakým funguje veřejný a politický prostor, a přesunu důležitých informací a jednání do digitálního prostředí. Viděla jsem ve studiu i porozumění tomu, jak sama žiji. V té době ještě nefungovala nová média na Filozofické fakultě, ta se otevírala až později. Zdál se to být jediný obor v Praze, který hovořil o digitální kultuře a nových médiích. Když jsem nastoupila, zjistila jsem, že obor prochází silnou restrukturalizací, jelikož odcházel jeho zakladatel Jiří Bystřický. Přicházelo mnoho nových mladých pedagogů jako Michaela Fišerová, [Ondřej Váša](#), [Martin Švantner](#). Byli to pedagogové čerstvě po doktorátu, neměli konzervativní způsob výuky a chtěli po nás, abychom hodně četli a diskutovali. Když člověk přijme takovou výzvu, je to obohacující způsob vzdělávání.

Na doktorát jste šla na sociologii. Jaká cesta Vás tam zavedla?

Zjistila jsem díky Michaela Fišerové, Ondřeji Vášovi a [profesoru Marcellimu](#), kteří s námi hodně mluvili o obrazové kultuře a filosofii obrazu, že mám zájem o vizuální studia. Společně s kamarády jsme během magisterského studia zorganizovali studentskou konferenci, na níž se vyprofiloval úzký kruh lidí s podobným zájmem. Začala jsem zjišťovat, že se chci zabývat obrazovou kulturou ve vztahu k politice a zjišťovat, jak mohou obrazy ovlivňovat politické dění. V té chvíli nebyla možnost pokračovat na doktorátu na FHS, dnes už ta možnost je. Ale i kdyby byla, tak už bych pokračovat nechtěla. Cítila jsem, že pět let na jednom stanovišti je dlouhá doba. Hledala jsem, kam bych mohla jít, a sociologie na FSV se mi zdála jako otevřený obor. V té době jsem dělala dizertaci na výzkum obrazů v dějepisných učebnicích, o tom, jak se mění a nemění historické vizuální figury.

Jste teoretičkou vizuální kultury, badatelkou a pedagožkou. Vyučujete na Karlově univerzitě, Prague College a Scholastice. Proč jste se rozhodla zaměřit na tuto oblast a proč je pro Vás vizuální kultura důležitá?

Teorie vizuální kultury nabízí skvělé nástroje, pomocí nichž se můžeme podívat na fungování společnosti. Sociologie se dívá na to, jak si lidé spolu povídají, a na struktury, na kterých je společnost postavená. Nová média se zabývají mediálními nosiči a technologickou infrastrukturou, které společnost mediují a tvoří. Vizuální studia se zabývají nejen tím, jaké obrazy daná doba a kultura vytvořila, ale také tím, jaké obrazy tuto kulturu vytvářely. Obrazy jsou výsledkem kultury, a zároveň jí dávají vznikat. Dokážou lidi přesvědčit a organizovat. Svým způsobem jsou obrazy dalším přístupem, jakým

Ize sledovat společnost a její proměny. Vizuální studia nás učí vnímat obraz jako politického agenta. Dnes je vizuální kultura více demokratická, jelikož disponujeme chytrými telefony a na nich fotoaparáty. Tvorba a sdílení obrazů je něco, co lidé každodenně dělají. Když učím studenty, tak mám pocit, že mám ulehčenou cestu, protože nemám výchozí pozici v náročné teorii, kterou je nejdřív nutné naučit, ale že postupuji přes žitou zkušenost a na ní teorii vysvětluji. Často to vede k příjemnému a důležitému „aha“ momentu.

Založila jste a vedete platformu pro studium vizuální kultury Fresh Eye. O co jde?

Založili jsme ji s kamarády na konci magisterského studia na FHS. Už to bude deset až jedenáct let. Hledali jsme, co bychom jako studenti mohli dělat navíc. Věděli jsme, že o vizuálních studiích se téměř nemluví. Jednalo se proto pro nás o novou výzvu. Vytvořili jsme neformální platformu, kterou jsem iniciovala, a spolužáci mi pomohli ji rozvíjet. Spolužák Michal Svatý naprogramoval webové stránky, o které se dodnes stará. Další kamarád Štěpán Pudlák, který dodělal později doktorát v oboru Elektronická kultura a sémiotika, pomáhal s produkcí a organizací. Založili jsme Fresh Eye, abychom nabídli ostatním studentům místo k setkávání se. Začali jsme vyhledávat přednášející, zjišťovat, kdo se této oblasti věnuje. Tehdy byla možnost dostat studentský školní grant na FHS, a tak jsme získali školní podporu. Jednalo se o pár tisíc korun, ale nám to pomohlo. První dva až tři roky probíhalo vše DIY. Začali jsme zaznamenávat přednášky, sbírat studentské texty a uveřejňovat je online. Náhle se Fresh Eye stal důležitou součástí terciálního vzdělávání. Později se už nedalo postupovat podomácku, museli jsme se profesionalizovat a žádat o granty. Díky těmto grantům, o které žádáme i dnes každoročně, jsme mohli růst. Z každoměsíčních přednášek pro veřejnost jsme vybudovali rozsáhlý video archiv doplněný o studentskou textovou knihovnu a začali jsme také dělat workshopy pro studenty. Hostujeme v galeriích současného umění, spolupracujeme s různými kulturními a vzdělávacími institucemi. Před třemi lety jsme začali organizovat populárně naučné filmové projekce, pomocí nichž se snažíme oslovit nejširší veřejnost. V kině Světozor uvádíme premiéry zahraničních dokumentů o významných osobnostech vizuální kultury 20. století. Ve velkém sále jsme schopni oslovit až tři sta lidí. Produkuje také konference, studentskou soutěž, kdy nám studenti posílají své práce a my jim všem dáváme zpětnou vazbu. Z těchto prací jsme letos vytvořili online e-book. Stále rosteme a to je dobré.

Dalo by se říct, že Vás studium připravilo na zaměstnání?

Myslím, že v něčem ano. Humanitní vzdělanost na FHS je strašně náročná na sebeorganizaci, disciplínu, schopnost zacházet sám se sebou. Člověk si dnes dokáže dobře zorganizovat čas, a to je zkušenost, kterou jsem získala na FHS. Dodnes čerpám z teoretických základů, které jsem dostala na filosofickém modulu. Již šest let učím předměty na hranici mezi vizuálními a kulturními studii a profesně navazuji na pedagogickou zkušenost, kterou jsem na FHS získala. Jako pedagožka navazuji na to, jak jsem chtěla, aby se pedagogové chovali k nám ke studentům. Snažím se dávat studentům pocit angažovanosti a víru v kritické myšlení tak, jak mně dávali dobří pedagogové.

Je něco, co jste si z FHS odnesla i do osobního života?

Určitě jsou to přátelé. Především z magisterského oboru se vídáme dodnes. Jsou to pro mě zásadní lidé. Je navíc skvělé, že máme společný základ vědění. Jsou to kriticky smýšlející lidé, u kterých víte, kde se jim formovaly názory.

Máte nějakou silnou vzpomínku v souvislosti s FHS?

Určitě to bylo organizování studentské konference v prvním ročníku magisterského studia. Pozvali jsme asi šest přednášejících, předjímal se tu aktivita Fresh Eye. Získali jsme podporu ze strany školy. Je to pro mě silný zážitek. Když dnes vidím aktivní studenty, tak jim nikdy neříkám ne. Je důležité udělat si čas a podpořit je. Díky tomu, že nám jako studentům někdo v minulosti věnoval čas, úsilí a podporu, tak v nás vyrostlo to, co jsme později mohli přetavit do něčeho významného.

Sára Černíková
16. června 2021